

טורי לויין שאול
2904
בן מרים וצבי
נולד ב- 1924
התגייס לצה"ל בדצמבר 1947
נפל ב- ג' תמוז תש"ח 10.7.1948
בקרוב על מוקיבלה.

ליזא שארל,

בן מרים וצבי, נולד בשנת 1924 בעיר זדונסקה-וולה שבפולין הקונגרסאית. מצאצאי משפחה המתייחסת לבית הרבי ר' מנדלי מקוצק. שאול ביקר ב"חדר", סיים בית-ספר יסודי והתכונן לחיי עבודה. בינתיים פרצה מלחמת-העולם. בעוד מועד הצליח שאול לברוח יחידי לרוסיה. בטשקנט נתקבל כחניך בבית-ספר צבאי, ועם פלישת היטלר לרוסיה התגייס לצבא הסובייטי הסדיר ושירת בו בעיר טשקנט. מאוחר יותר השתתף בקרב המפנה של סטלינגרד ובמסע-הניצחון משם עד ברלין. בתום המלחמה חזר לפולין ומשלא מצא את בני משפחתו בחיים, נטש את הגולה והלך ב"נתיב-הבריחה". עשה שנתיים במחנות-העקורים באיטליה ורק בשנת 1947 זכה להעפיל, באונייה "שבתאי לוזינסקי".

בחודש דצמבר 1947 התגייס כחייל ותיק, שירת בחטיבת "גולני" והשתתף בקרבות רבים: בכיבוש צמח ובקרב על הדגניות, בשחרור חיפה ובמערכת-הדמים על ה"משולש". עם חידוש הקרבות לאחר ההפוגה הראשונה תקפו העיראקים בעוצמה רבה את קו כוחותינו שמצפון לג'נין. נוכח עדיפות האויב נאלצו כוחותינו לסגת וייצבו קו חדש ברכס הגלבוע. בקרבות אלה נפל, באזור מוקיבלה, ביום ג' בתמוז תש"ח (10.7.1948) הובא למנוחת-עולמים בבית-הקברות הצבאי בעפולה. עם נפילתו נסגר דף אחרון בתולדות המשפחה הענפה אשר נכחדה כולה והוא היה שרידה האחרון.

'יהי זכרו ברוך'

הנוף האנושי של החטיבה

הנוף האנושי של החטיבה

הנוף האנושי של חטיבת גולני במלחמת העצמאות היה מגוון ורב־פנים. הוא מאפיין את "דור תש"ח" בארץ־ישראל של אותם הימים. מייסדי החטיבה, ראשוני לוחמיה ומפקדיה, היו אנשי ההתיישבות, עובדי־אדמה מן המושבה, המושב והקיבוץ של מרחבי הגליל והעמקים, ובתוכם שומרי מסורת לא מעטים. אליהם נוספו במרוצת חודשי לחימה ארוכים בני עיר רבים ואף עולים חדשים אנשי גח"ל ומח"ל. דאגו לציין, כי בימי תש"ח היו בחטיבת גולני בחורות רבות, אשר שירתו בכל היחידות בתפקידים שונים, ורבות מהן פעלו כקשריות או חובשות קרפיות. כבר במלחמת העצמאות היתה חטיבת גולני כור היתוך לילידי הארץ ולבני העלייה השנייה. בסיכום המבוא שכתב נחום גולן לספר "אילן ושלח" נאמר: "צמחנו בנוף הגלילי ובמישורי העמקים, ובמרחבי הגלב והרמה האופקים – התבגרנו. ההתיישבות בעמקים ובגליל היא שנתנה לחטיבה את ציונה ואת מותמה המיוחד, וממנה ספגה את ערפיה, כי על כן היתה החטיבה כפרית ונאמנה לערכים שיוקרה בגושי התיישבות אלה. ציננו אותה תכונותיו של עובד־האדמה ויושב־הכפר: עקשנות, צמדות למשימה, שורשיות ושקט..."

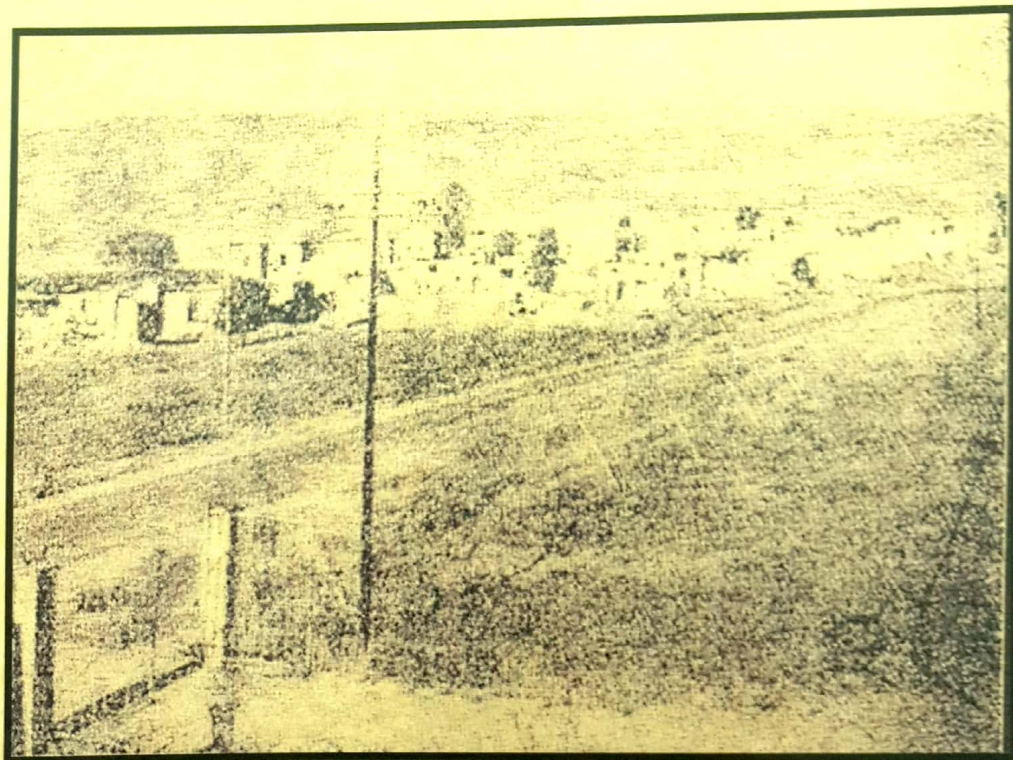
באימונים

קרב שבו לקח חלק שאול הקרב על צמח

פריצת קו ההגנה בצמח

ב־0430 החלה הרעשת צמח, שער־הגולן ומסדה, שגברה והלכה מרגע לרגע. בעת
ההיא נפרסו כ־30 שריונים מסוגים שונים (ביניהם טנקים) בקשת רחבה מסביבות המחנה
עד לבסטין, והחלו להתקדם בפזוז לעבר צמח. חיל־הרגלים הסורי לא השתתף הפעם
בהתקפה, אלא חנה ממרחק. ההרעשה ערערה את בתי החמר, ששימשו מסתור למגינים.
החפירות לא היו עמוקות במידה מספקת, שוחות רובאים בלבד, שחסרו כל כיסוי־ראש.
אנשים רבים נפגעו, ביניהם מפקדים. השריונים התקדמו תוך כדי הצלפת פגזים לעבר
העמדות. אחד התותחים הא.מ., שהוצב כנגד כלי הרכב, נפגע והוצא מן השימוש. הטנקים
המתקרבים מדרום איגפו את השכונה שמעבר לתחנת הרכבת. באזה שלנו, שהטיחה אש
מאחד הבתים, נטלה את חשקו של חיל־הרגלים הסורי לנוע, כן האיטה מעט את קצב
התקדמותו של השריון. אבל, לא לזמן רב. ההרעשות שבאו בכיוון ישיר והאיגוף שמדרום
אילצו את המגינים לנטוש את עמדותיהם ולהתחיל לצאת מתוך צמח. כשלא ניתן להוציא
מתיכה את כל הפצועים. השריונים כיסו באשם את הרחובות והמפלשים שבין הבתים.
בתופת אש זו קשתה הנסיגה. האנשים זחלו בין הבתים ובקוצים ומספר הנפגעים נתרבה
והלך.

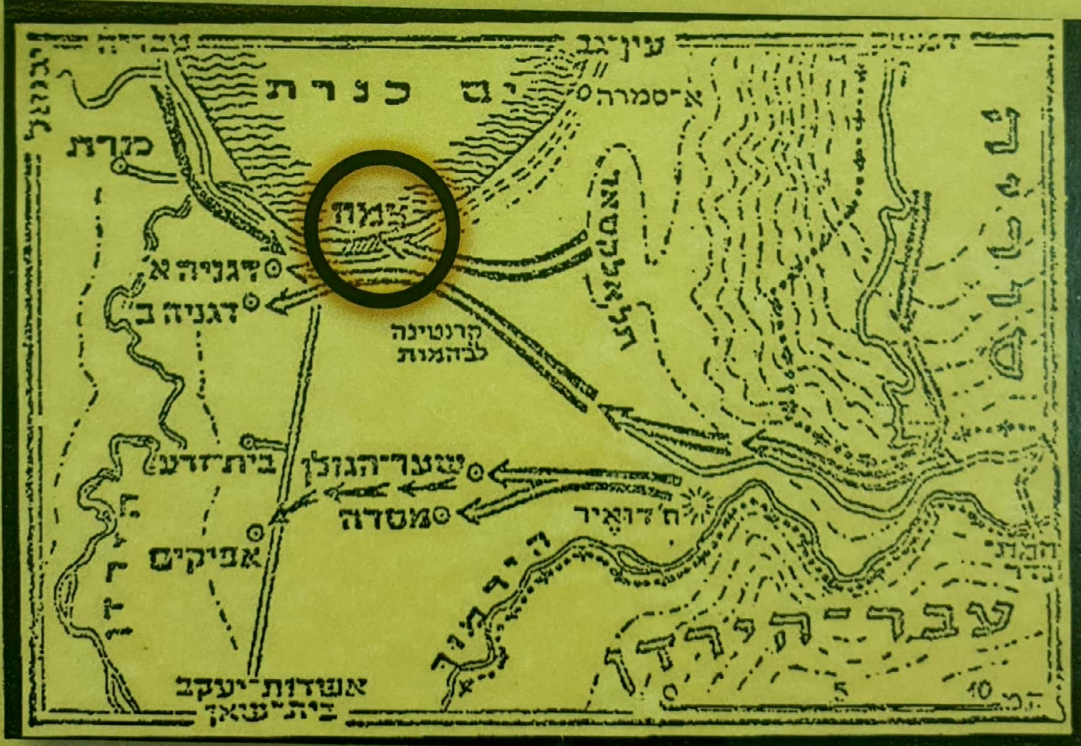

המשיך

ההתנגדות רפתה וכמעט פסקה. השריונים החלו לנוע באין מפריע בשטח פתוח. המגינים נסוגים לעבר בנין המשטרה והלאה. מכונת היריה שהוצבה בבנין, מחפה על הנסוגים. בינתיים, תוך התקדמות הרכב הסורי, הופגזה המשטרה הפגזה קשה, ושני טורים קרבו אליה כבמלקחים, מתוך הרחוב הראשי ומעבר השטח הפתוח שמדרום. רק עם הכבש הכפר, החל חיל-הרגלים הסורי להתקדם.

הסמג"ד, צביקה לבקוב, הגיע לפנה"צ לתחנת המשטרה, על מנת לארגן את ההתגוננות. הערבוביה היתה גדולה, והאנשים אובדי עצות. צביקה ריכו את המגינים ודרש תגבורת נוספת. המחלקה, שהנתה בשער-הגולן, אשר לא הותקפה עדין, הוזעקה לעזרה, וכן שארית הפלוגה מטבריה. עד שהגיעו התגבורות נעזבה תחנת המשטרה ע"י מגיניה, ונפגעים רבים נשארו בתוכה, וביניהם צביקה. ברגעיהם האחרונים הספיקו עוד לפגוע בכמה כלי רכב.

המצב היה חמור. למעשה, היתה הדרך לטבריה פתוחה. בדגניות לא היה כל כוח רציני מסוגל לעצור. שרידי הנסוגים מצמח היו שבורים ורצוצים. בשטח שבין המשטרה לדגניה נמצאו נפגעים רבים מן הנסיגה הקטלנית, והאויב המשיך להמסיר את אשן.

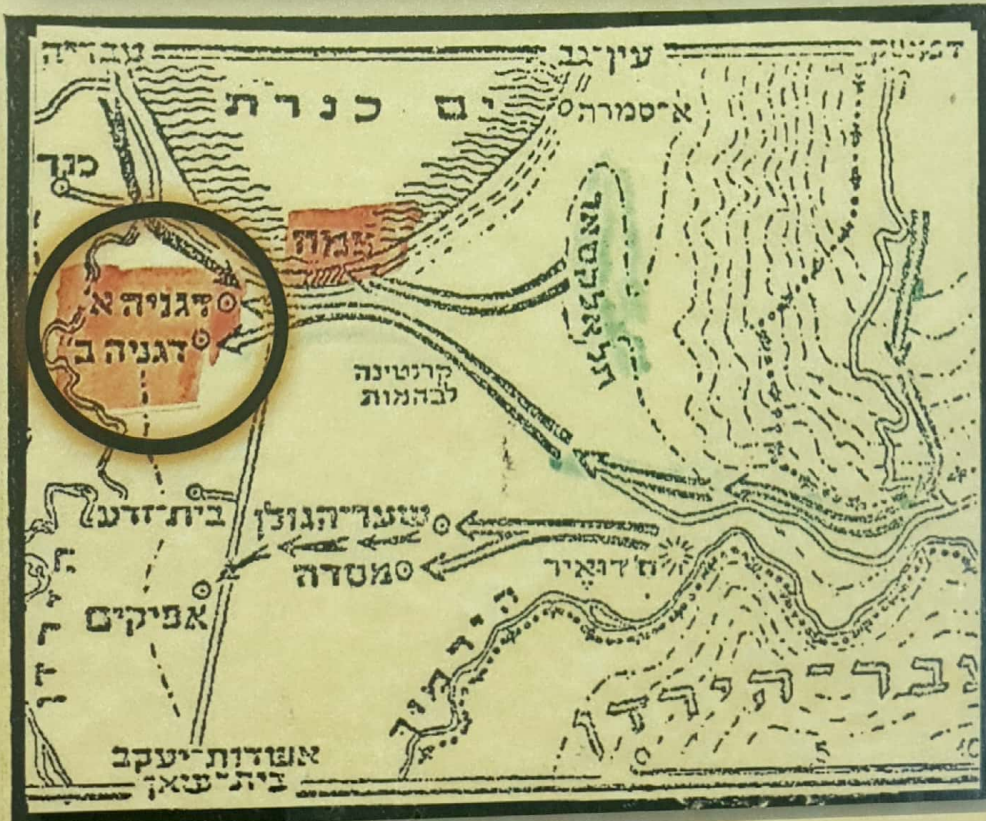
מפה

קרב נוסף בו לקח חלק הקרב על הדגניות

קרב הדגניות.

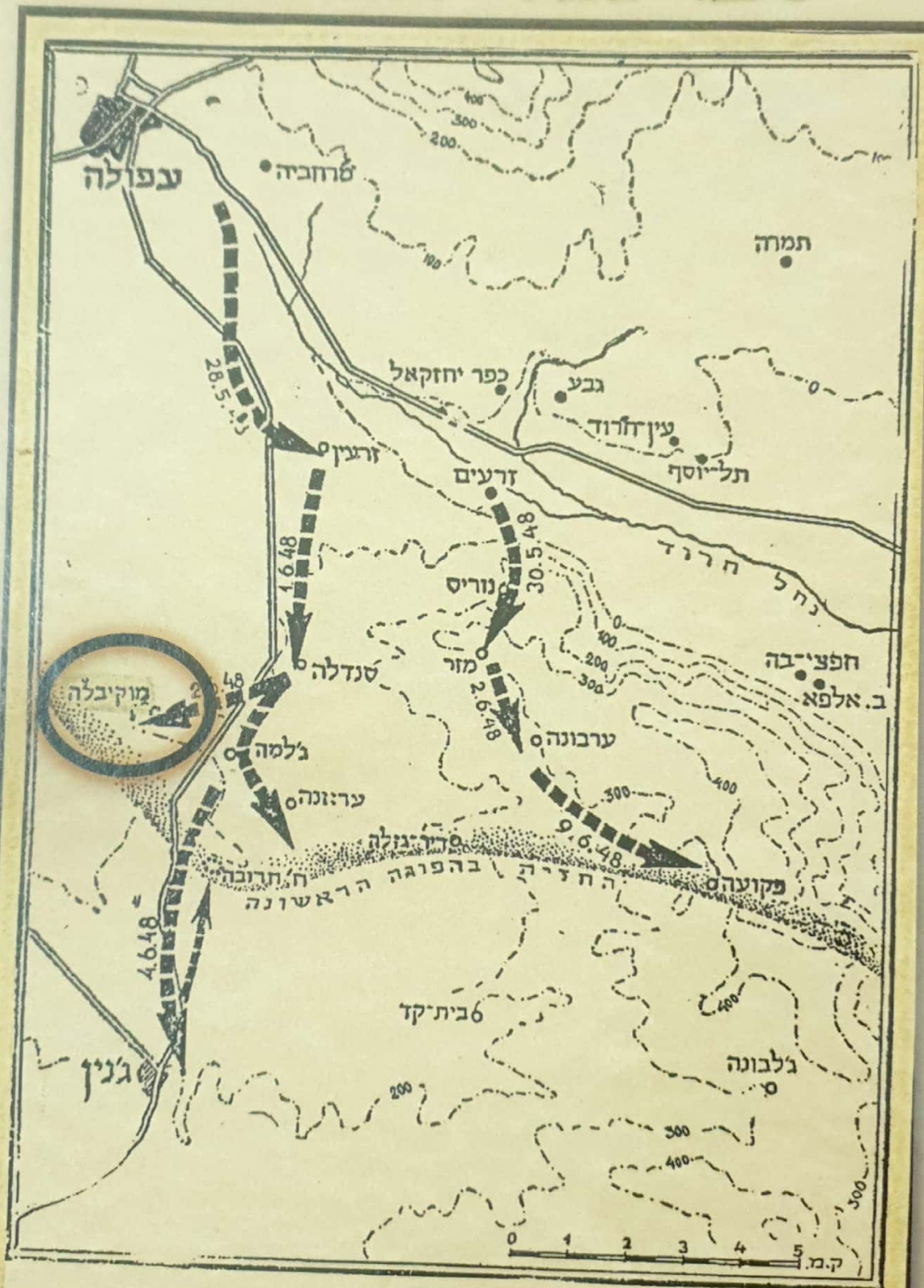
למחרת, ב-20.6.48 בשעה 0415, פתח האויב בהתקפה על הדגניות. כשהוא מסתייע בהרעשה כבדה מתותחים ומרגמות. רכב השריון הסורי, שכלל טנקים ומכוניות משורינות, נפרש תחילה מול דגניה א' והחל לתקוף את המשק תקיפה חזיתית. כשחיל-הרגלים נע בכיסויו, הטנקים הרעישו את הפילבוקסים והעמדות הבנויות בכינון-ישיר ופרצו את גדר המשק. התגוננות המגינים, שכללו מאנשי המשקים, שרידי מחלקות צמח ויחידות התגבורת, — היתה נואשת. המשורין הסורי הצפוני-הקיצוני הוצא מכלל שימוש ע"י פגיעת תותחים א.מ. ואלה שהגיעו עד התעלות נפגעו בבקבוקי-מולוטוב ופגזי פיאטים. צוות הטנקים שקפצו החוצה נקטלו באש המקלעים של המגינים. הפגיעה ב-5—6 כלי הרכב, ערערה, כנראה, את בטחונם של הסורים, והם החלו לסגת. היה זה, למעשה, רגע המפנה במערכת עמק-הירדן. חיל-הרגלים הסורי, בראותו את הטנקים שנפגעו, החל לסגת לאחור. בדגניה ב', שבה תקף האויב לאחר שהתחיל בדגניה א' ולמד מעט מכשלונו שם, לא העז להתקרב לטוח קצר ביותר. יצוין, שהפנית אש המקלעים והרובים אל אשנבי הטנקים והשריונים, עצרה במידה רבה את התקדמותם. חיל-הרגלים הסורי ניסה שם לתקוף פעמים, אך בחר לסגת, כשנתקל באש המרוכזת של המגינים. חיילים רבים נפלו בשטח ונסחבו ע"י חבריהם, רבים מהם הושארו בשטח. גם לנו נגרמו אבידות לא מועטות בחללים ופצועים.

ברגע המכריע של הקרב הופיעו לראשונה תותחי-השדה הישראליים. תותחים אלה, שהופעלו בלא מיתקני כיוון, אלא טווחו על ידי יריותיהם בלבד, החלו לפגוע בריכוזי השריון והנשק המסייע שנמצא בין צמה לדגניות. דבר זה הגביר את מבוכת הסורים ומנוסתם שהחלה בדגניות, ועזבו בחפזון רב את שדה-המערכה. למעשה, התרוקנה צמח איתו ערב מכוחות אויב, רק למחרת. חדרה פנימה יחידה עברית ולאחריה באו יחידות נוספות והחלו להתבסס בכפר.

אזור הלחימה

שבו נפל שאול ז"ל

המערכה במבואות גנין

המערכה על ג'נין

מטה-הגדוד עבר למוקייבלה, ועמו גם השדרה המשורינת ואנשי קורס הנ"כ שהוצרכו לפרוץ את העיר בהמשך הפעולה. במקום לא היו חפירות או שוחות מן המוכן. לקראת הבוקר שיפרו אנשינו במידת-מה כמה עמדות ערביות. עם אור היום החלה הפגזת-הנגד של תותחי-העיראקים. שהיו מוצבים בדרומה של העיר, וכן הופיעו 3 משורינים בעלי-תותחים דו-ליטראונים. אלה התקרבו לגילמה וכיסו באשם את סביבות הכפר ובתו, תותחינו התחילו לפעול נגדם והרחיקום. אף על פי שלא הצליחו לפגוע בהם. בשעה 0900 לערך גברה הפגזת האויב, ושני מטוסים מן הסוג "אנסון" הופיעו והפציצו את מחנה-מוקייבלה בלי שגרמו כל נזק. אותה שעה ארגנו העיראקים את התקפת-הנגד על המחנה. ההתקפה, שבאה מדרום למחנה, נערכה על ידי פלוגת-חיל-רגלים, מחלקת מרגמות "3 ומכ"י ויקרט ונסתייעה ב-3 משורינים. בו בזמן תפסו מזוינים בלתי סדירים עמדות על רכס עראנה, שצלפו משם על אנשינו בגילמה במשך כל היום. העיראקים התקדמו דרך שדה-התעופה באיטיות רבה, עד שהגיעו לפגזת-ערב אל מול הכפר מוקייבלה. הכפר היה ריק מאנשינו. כיתה אחת ממחלקתו של ע.צ. תפסה עמדות באגף-המתקדמים, ובהתקרבה הפתיעה אותם במכת-אש חזקה, שפגעה באחדים מהם. כיון שהעריב היום, חזרו העיראקים ונסוגו לג'נין.

*

תכנית הפעולה מורכבת היתה משני שלבים. השלב הראשון — השתלטות על כפרים שבשלהות המערביות של הרי הגלבוע, משני צדי כביש עפולה-ג'נין, ואלו השלב השני — לאחר ההשתלטות על דרכי הגישה לעיר — תפיסת טבעת המשלטים המקיפה את העיר, השלב הראשון של הפעולה הוטל על כוחות של החטיבה; גדוד "גדעון", פלוגה מגדוד "גורן" ופלוגה מגדוד "דרור". שניים מגדודי "כרמלי" מבצעים את השלב השני; פיקוד הפעולה — בידי מטה "פרמלי".

בתחילה תוכנן לבצע את שני שלבי הפעולה תוך לילה אחד, אך עם התחלת הפעולה נוכחנו מיד, שלא נוכל לקיים את לוח-הזמנים, והשלב השני נדחה לליל המחרת. באחד ביוני 1948 כבשו שתי מחלקות, בפיקודו של ב.ג., את סנדלה ללא כל-התנגדות. משנתקבלה הידיעה, נעו הגדוד ומטהו לסנדלה. הכוח חולק מיד לשלושה ראשים, — הראש האחד, בפיקודו של ב.ג., קיבל הוראה להמשיך ולהתקדם מעברו המזרחי של הכביש ולכבוש את ג'למה ואת עראנה; הראש השני, בפיקודו של יוסף שטדלר, הוצרך לנוע ממערב לכביש ולכבוש את מחנה-מוקייבלה ולהמתין להוראות; והראש השלישי — בפיקוד ע.צ. — נועד לכבוש את כפר מוקייבלה.

בשעות הלילה המאוחרות נכבשו מוקייבלה, הכפר והמחנה, ללא-התנגדות. מיחידתו של ב.ג., שהוצרכה לכבוש את עראנה וג'למה, לא הגיעו ידיעות, יצאנו בגיפ עם שני סיירים לעבר ג'למה. במקום לא היה איש. המשכנו לעראנה דרך השדות ושם מצאנו את היחידה, שהחלה להתבסס בקרבת הכפר. מכשיר-האלחוט של היחידה נתקלקל, ולכן לא היתה אפשרות להודיע למטה על אשר אירע. גם משני הכפרים האלה ברח האויב.

יומן המערכה

— מטוסינו הרעישו בלילה את ניין ואוס-אל-פאחם.	1.6.48
— מטוסים עיראקים הרעישו את עפולה.	
— כוחות "גדעון" כבשו את סנדלה, מוקייבלה, ג'למה ועראנה שבדרך לניין.	2.6.
— ערביי חוגיזל מטרידים את התחבורה העברית שבין שריד לגניגרה.	
— התחבורה העברית נתקפת שוב בכביש הנ"ל.	3.6.
— מטוסינו הפציצו בלילה את טורען ולוביה.	

היום בו נהרג שאול ז"ל

שלושה ימים לפני גמר ההפוגה הראשונה, הורדה פלוגתנו ממשלטי ג'נין והועברה למנוחה בשדה אליהו. האנשים היו עייפום ביותר ונצרכו לכמה ימי-מנוחה והתארגנות.

בשבת, 10.7.40, בשעה 09.00, הגיעו למשק 3 אוטובוסים ועמם הוראה להעמיס את הפלוגה על המכוניות ולהגיע מיד למטה הגדוד שבמשטרת-שטה. היינו סבורים שנשלח מיד לקו, אלא שכאן הודיעני המג"ד, שפלוגתנו תשלח אל ראש-הגשר במשמר-הירדן, מקום, שאנשי "כרמלי" פתחו באופנסיבה על הכוחות הסורים, ונוקקו לתגבורת.

הידיעות שהגיעו משם ציינו סיכויים להצלחה. לעומת זאת לא הזהיר ביותר המצב בחזית ג'נין. קשה היה לעזוב את המרחב שבו פעלנו, ושכתי רבים מאתנו נמצאים בו, שעה שצפויה לו סכנה, ולהשלח לחזית אחרת ורחוקה, אף-על-פי שכאילו נראו בה סיכויים. אך לא היתה ברירה והמשכנו לנסוע דרך כפר-ילדים צפונה.

כשיצאנו קודם לכן, משדה-אליהו, לא שערנו, שנצטרך לנסוע הרחק, ולא הצטידנו אלא במנות קלות לדרך קצרה, כמו כן לקח עמו כל איש את ציודו הקרבי ההכרחי. עם ערב הגענו רעבים לראש-פינה. (אמנם, בגינוסר קיבלנו ארוחה קלה — תה ופרוסת לחם, אך מובן שזה לא השביע.) התיצבתי במטה "כרמלי" והודעתי על בוא הפלוגה. קבלתי הסברה קצרה על המצב בחזית: התקפת כוחותינו על משלטי ראש-הגשר נכשלה, האויב פתח בהתקפת-נגד על משלטים, שהיו עוד קודם בידינו, וכבש את חרבת-ירדה, הנמצאת כ-3 קילומטר מערבית למשמר הירדן. על פלוגתנו הוטל לכבוש את חרבת-ירדה בחזרה.

השעה היתה מאוחרת, והאנשים עיפים. השטח היה חדש וזר לנו לחלוטין, המפקדים לא יכלו לצאת לסיור מוקדם בגלל החשכה, על כן נדחתה פעולתנו לליל המחרת. הפלוגה הועברה לחנות ליד חורשת-האוקליפטוסים שממזרח למחנה בראש-פינה, ושכבנו לנחת. אך זמן רב לא ניתן לנו לנחת. נתקבלה הוראה להוציא מחלקה אשר תבטיח כיתת חבלנים היוצאת למקש את כביש משמר-הירדן—מחניים. ביצענו את המשימה הזאת וחזרנו ב-10.30 למקום החנייה.

למחרת נקראתי למטה הפעולה וקיבלתי את הפקודה לכבוש את ירדה. הפלוגה שהיתה אתי אורגנה בשתי מחלקות, כמו כן צורפו אלינו שתי כיתות נשק מסייע: שתי מכוונות-יריה, ושתי מרגמות "3". הפלוגה קיבלה פקודת-התראה והכינה עצמה לקראת פעולת הלילה. אותו זמן יצאתי עם מפקדי המחלקות לחרבת-ירדה, הנמצאת במרחק של 2 1/2 ק"מ מדרום-מערב לירדה, כדי לצפות על המשלט שאותו עמדנו לתקוף.

חרבת-ירדה שוכנת בראש גבעה מסולעת. מורדה הצפוני של הגבעה תלול ויורד לוואדי עמוק — ואדי ירדה; המדרון הדרומי אטי יותר ומקומר מעט. החרבה עצמה אינה אלא בנין אבן ערבי טיפוסי בעל קירות עבים, החרוס למחצה. שליטתה של הכיפה לגבי שטח האויב היתה מוגבלת, כיין שמשלט 243 שעל הרכס המארך הנמצא מזרחית-דרומית לחרבה ובמרחק של כ-500 מטר ממנה, הוחזק בידי גדוד סורי כמעט שלם ו"רכב" עליו מלמעלה. אך לעומת זאת — נפילת ירדה בידי האויב היתה פירצה המורה בקו ההגנה המזרחי שלנו ואיום על האגפים החוסמים את ראש הגשר הסורי מצפון-מערב ודרום-מערב. לפי ידיעות המודיעין נמסר שירדה מוחזקת ע"י שתי מחלקות בקירוב.

נקבעה תכנית: המחלקות תתקרבנה בשעות הלילה המוקדמות אל המשלט, ישר מזרחה. מחלקה אחת עם שתי מרגמות "2" תתפוס עמדת חיפוי ממערב לחרבה, בה בשעה תנוע המחלקה השנייה, הפורצת, לאורך הוואדי ותגיע אל מתחת המשלט, מצפון. לאחר מכת-אש של מחלקת הרתק, יסתערו הפורצים אל המשלט, יכבשוהו ויתבססו בו ואח"כ תצטרף המחלקה השנייה, הנשק המסייע יובא למשלט בכלי-רכב לאחר הודעה באלתוט.

המיטש

חזרנו אל הפלוגה. בשעות הערב נגמרו ההכנות. ובשעה 21.00 יצאנו באוטובוסים עד לקרבת מחניים ומשם המשכנו לנוע ברגל. אותה שעה החלו התותחים והמרגמות להטריד את המשלט לפי לוח-הזמנים אשר נקבע מראש.

הגענו למקום-ההערכות, בגיא שדרכו עובר הואדי צפונה-מזרחה. מחלקת-הרתק תפסה עמדות מול המשלט ופחחה באש, שעה שהמחלקה הפורצת התחילה לנוע בואדי, האויב השיב מיד באש מקלעים ומרגמות בכיוון מחלקת הרתק, אך לאחר זמן קצר נשתתק. הוריתי למפקד מחלקת הפורצים להתקדם מהר ולהסתער אל המשלט. מיהרתי לחזור לעמדת הרתק, מאחר שנחברר כי פגז אויב פגע בעמדת הפיקוד שלנו, והמפקד וכמה חיילים נפצעו. המחלקה אורגנה מחדש והמשיכה באשה.

המסתערים, שהתקדמו בחסות השטח המת שבצלעו הדרומית של הואדי, פרצו למעלה אל המשלט בחיפוי עצמי ותוך צעקות. אותו זמן הופסקה אש-הרתק. המחלקה כבשה את המשלט. ניכר היה שהאויב נסוג מן המשלט עוד בתחילת ההסתערות. כיון שלא נתקלנו בכל התנגדות על המשלט.

המחלקה הכובשת התבססה במקום וכעבור זמן קצר נצטרפה אליה המחלקה השנייה וניתן האות המוסכם לכיבוש המשלט. מיד לאחר מכן הגיעו מכוונת-היריה והמרגמות ממהניים. משך כל הלילה עסקו האנשים בהתבצרות. נוכחנו לדעת, שמצב הביצורים במקום היה רע. הסורים לא הורישו לנו כל ביצורים כמעט. נבנו עמדות מאבנים ואף הן רעועות למדי ובלתי מושלמות. קשה היתה בעית תעלות-הקשר בשטח המסולע, שכמעט ולא הוכנו מקודם.

את תנאי מצבנו הבלתי-יגוה יכולנו לראות רק עם אור היום. הדבר לא היה כה פשוט כפי שתואר מקודם. עמדות האויב במשלט 243 נמצאו ממש מעלינו, אחת במרחק של 250 מטר והשנייה במרחק 600 מטר. היינו מוקפים למעשה משלושה עברים; שתי מחלקות מול גדוד סורי שלם. הנשק הארטילרי שהובטח לנו — סיועו לא פעל. מצב זה לא שימח ביותר את לבנו. הקלחת התחילה להתבשל. לו העלינו בדעתנו אפשרות של נסיגה באם לא נוכל להזויק במשלט, לא היינו יכולים לעשות זאת. כיון שהאויב שלט באשו על כל הדרכים המובילות אלינו, וכך היינו במצב של הוסר ברירה וצפינו להתקפת האויב.

האויב „הרוכב“ עלינו מדרום וממזרח החל בהפגזה ובצליפה על המשלט. היו נפגעים. התנועה על המשלט היתה מן הנמנעות כיון שהסרו תעלות-קשר והשטח בין העמדות — חשוף היה לאש. כל התנועה שלנו במשלט היתה נראית יפה לאויב, וכל מי שהרים את ראשו מעל או מצד המחסה „ספג“ מיד מטר כדורים. קשתה במיוחד הוצאת הפצועים והטיפול בהם. מבין שלושת החובשים שבמקום נפצעו שנים במשך הזמן. אף על פי כן, לאחר שאותרו עמדות האויב ותנועת אנשיו, החלו המכ"י שלנו להמטיר אש לעברם ולשתקם מעט. גם האנשים נחאושו בינתיים והשיבו אף הם בצליפה. ונתגלו ביניהם קלעים טובים, שפגעו לא אחת בכל דמות שבזדקרה בין עמדות האויב. כשהחלה התחמושת לאוול וצריך היה להעביר את התחמושת הרזרבית אל העמדות, נמצאו מתנדבים שלא היססו ועשו זאת. מהם נפגעו כמה ונשארו בשטח הפתוח, ושוב נפגעו אהדים מאלה שהתנדבו לגרור אותם למקומות מחסה. מספר הפצועים במשלט הלך וגדל.

סיים

בשעות הצהריים גבר החמסין אשר החניק עוד מאז הבוקר. האנשים היו חשופים לשמש, ולא יכלו לזוז ממקומם מפאת הצליפות. היו גם מקרי התעלפות. עודדנו אותם במים שהיו לנו במשורה. גם אלה שהתעלפו התאמצו שלא להיות לטורח ולהתגבר בעצמם. הגדילו לעשות המכ"ים שהחזיקו את אנשיהם ואימצו את רוחם.

אותה שעה לערך, התקדמה בכביש, מכיוון משמר-הירדן, שדרה בת 8 משורינים וטנקים קלים. אלה ירדו מהכביש והחלו לאגוף את המשלט מדרום על מנת לתקפנו ממערב, מערפנו. כמה מקלעים והמכונות הופנו לאותו כיוון. טנק אחד התקרב עד מרחק של 300 מטר לערך מן המשלט והרעישו בתותחן. השיבונו באש חזקה והטור נעצר. לא ידענו בבירור מה היתה הסיבה, אך כעבור-חצי שעה נסוגו למשלט 243.

עם רדת הערב שככו הצליפות. ביקשתי מהמטה שיחליפנו מאחר שמצב האנשים היה ירוד ביותר. כמעט ולא אכלנו דבר במשך היום — האספקה שנועדה להגיע למשלט, לא הובאה מהמטה: הצליפה וההפגזות. חסרנו מים לחלוטין, מאחר שמיקלי המים נפגעו בהפגזה ומימיהם נשפכו. האנשים ביקשו לשתות בשפתים חרוכות מיובש ולא היה במה להשקותם. החלטתי לרדת אל המטה ולהסביר בעל-פה את המצב. אך שם גמסר שאין כל אפשרות להחליף את היחידה באותו לילה.

חזרתי עם בוקר למשלט ובלבדי חרדה רבה לאשר יקרה. נתמזלנו — והצליפות וההפגזה היו דלילות ביותר. נראה היה שמוג האוויר החמסיני השפיע מ"טובו" גם על האויב. ונהנינו אותו יום "גם מעוקצו וגם מדבשו". היו לנו 18 מתעלפים. מצאנו מערה בקרבת מקום והאנשים התחלפו לסירוגין. גלויי הריעות בין הלוחמים היו למופת. לא היו מקרי התמוטטות, ורבים מאלה שהלכו לנוח במערה חזרו להחליף את חבריהם עוד בטרם הסתיים זמנם.

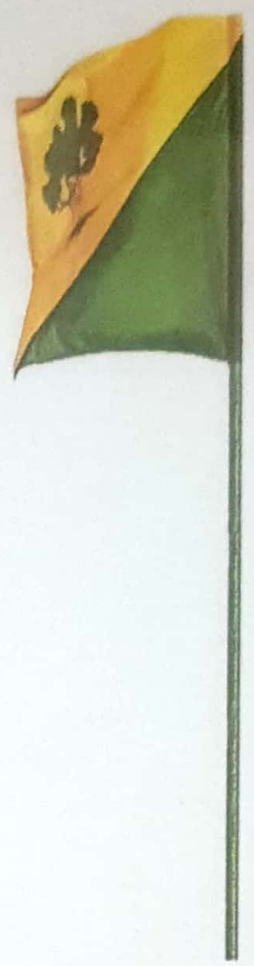
אחה"צ הודיעוני באלחוט שנוחלף באותו לילה. נשמתי לרנחה. הודעתי לעמדות ורוח האנשים החלה לעלות, ושוב השגיוחו ביתר שאת על סביבותם.

בחצות הלילה, הוחלפנו ע"י פלוגה אחרת וירדנו למחניים. היינו עיפים עד מות. אבל גאים ושמחים על שידענו לכבוש ולעמוד. חזרנו למשטרת-שטה.

יהודה נהרי

יומן האירועים

- 9.7.48 — האויב תפס בצהרים את משלט בהרן, שמצפון-מערב לכפר-החורש, ופתח באש אל המשלט הקדמי שלפני כפר-החורש.
- מקומיים מזוינים נתבצרו בשיפולי הר נצרת, בין גניגר לתל-עודשים, ופתחו באש על התחבורה העברית בקטע זה. התנועה בכביש זה נמסקה.
- 10.7.48 — האויב הצית בלילה את יער הקרן-הקיימת שליד כפר-החורש. אותו זמן המשיכו אנשי האויב בהסדרת יריות על המשק. אין נפגעים.
- 12.7.48 — תגבורת מאנשי נפת לוי, שיצאה בלילה יבמסע רגלי מגניגר לכפר-החורש, הגיעה בשלום למשק.
- יחידה מגדוד "גורן" ערכה סיור לשפך הירדן לכנרת במגמה לפגוע בסירות אויב שנמצאו שם. השפך נמצא ריק מסירות והיחידה חזרה בשלום לבטיסה.
- 14.48 — יחידות בית-הספר החטיבתי ומחלקה מגפת-לוי כבשו בלילה את הכפר מעלול בדרך המובילה מנהלל לנצרת. כוח אחר של הנפה, שיצא משריד כדי לתקוף את מוג'ידל, כבש את חרבת-א-טויל, הנמצאת כ-1 ק"מ מדרום-מערב לכפר. לאחר חילופי יריות ממושכים נכבשה גם מוג'ידל בשעות הצהריים.
- האויב תפס עמדות ביער הממשלתי שבקרבת כפר-החורש ומטריד ממנו את המשק. חבלן אחד נפצע קל.
- פלוגה בת 3 משורינים ו-2 טנקים עיראקיים ערכה תימוני חוזהת בין זבוכה לכביש הסרגל. תגבורת של אנשי ח"י"מ מעפולה נזקקה לתפוס את מחנות הצבא ושדה-התעופה שבכביש הסרגל.
- מחלקה מגדוד "גורן" נחתה בשפך נהל מסעודייה שבבקעת בטיחה, בתוף הסורי של הכנרת. בית אחד וטרקטור הופצצו, ר-3 ערבים נשבו.

שאול לוינ ז"ל

1924-1948

